

Winter 2011

Peregrijn

december januari februari

eennieuweweg janvanrijsewijk

te hoge drukkosten hebben ons doen besluiten er mee te stoppen....

Het doek is gevallen voor de Peregrijn in boekvorm. Op de laatste ledenvergadering heeft een meerderheid besloten om een nieuwe weg in te slaan; de 'digitale snelweg'!

De meesten onder ons hebben een mailbox en wat is er dan makkelijker om op deze manier op de hoogte gehouden te worden met wat er zich allemaal afspeelt binnen- en buiten onze vereniging. Wat betreft inhoud gaat de nieuwsbrief niet veel veranderen en ook de lay-out zal herkenbaar blijven hoewel deze wel strakker/eenvoudiger wordt, dus makkelijker leesbaar.

De brief zal in beginsel vier maal per jaar verschijnen. In welk deel van het jaar de brief 'in de mailbox valt' is niet te zeggen. Mijn idee is om het verschijnen gelijk te laten lopen met de 4 seizoenen. Dus **eind februari, eind mei, eind augustus en einde november**.

De kwaliteit en hoeveelheid kopij van de toekomstige Peregrijnen ligt niet alleen aan mij maar zeker ook aan jullie. Stuur daarom alles wat maar enigszins met vogel- en clubzaken te maken heeft naar mij op of maak er een verslagje van.

Zoals je kunt zien is dit bestand in een PDF gezet. Groot voordeel is dat ik de tekst en foto's klein kan houden zodat het bestand wat ik naar jullie moet verzenden niet al te groot wordt. Kenners hebben me gezegd dat het niet groter mag zijn dan 4MB. Daar ga ik me in ieder geval aan houden. De teksten en foto's kunnen jullie vergroot zien door op de procentagetoeets te klikken.

Veel leesplezier en graag een reactie wat jullie er van vinden. jmvanrijsewijk@home.nl

peregrijn maken we samen!

tuinvogelsinbeeld vogelbescherming

eksters lusten wel graag een jonge merel....

In ons land zijn eksters echte cultuurvolgers. Ze vertoeven graag in de buurt van mensen. Eksters lusten wel graag een jonge merel. Dat heeft ze een slechte naambezorgd.

Dit doet echter de merelstand geen schade, en in wezen is het ekstergedrag niet wreder dan dat van de merel die met geweld een pier uit de grond trekt. Eksters zijn alleseters. Ze hebben een voorkeur voor insecten en bodemdieren, maar eten ook bessen, vruchten en menselijk afval. Op de grond hipt de ekster rond, dit in tegenstelling tot de meeste andere kraaiachtigen die rondstappen. In tegenstelling tot wat men denkt, neemt hun aantal landelijk niet toe maar af. Weliswaar worden ze in de steden en dorpen talrijker, in de meeste landbouwgebieden is er duidelijk sprake van een afname. Het nest wordt vaak jaar na jaar opgekalefaterd en groeit dan uit tot een kolossaal bouwwerk van soms wel een meter. Het geheel is overdekt en bevindt zich meestal hoog in de boom. Verlaten eksternesten worden graag gebruikt door ransuilen en torenvalken.

lezingen

het bestuur nodigt vrijwel elke ledenvergadering een lezinghouder uit. Dat kan iemand zijn uit eigen gelederen maar ook iemand van buitenaf met een specialisme. Een korte terugblik...

November 2010

Ruud van Dongen: De Grauwe klauwier in Noord-Brabant?

Ruud is werkzaam als inventariseerder bij de provincie Limburg en heeft veel ervaring met het opsporen van de Grauwe klauwier. Hij vertelde over het wel en wee van de soort in Nederland en over de recente ontwikkelingen in Zuid-Limburg. De soort neemt toe in het zuiden en ook in Brabant wordt hij steeds vaker broedend aangetroffen.

Grauwe klauwieren zijn prachtige vogels. Het mannetje is gemakkelijk te herkennen aan de bruine rug en vleugels en aan de grijze kop met zwart masker. Ondanks het opvallende verenkleed zijn Grauwe klauwieren vaak moeilijk te vinden. Ook de zang is niet al te opvallend. De mannetjes zingen slechts kortstondig na aankomst in het broedterrein en leiden de vogels een relatief onopvallend bestaan in het struikgewas.

Tegenwoordig broeden in Noord-Brabant de meeste Grauwe klauwieren in extensief gebruikt cultuurland met groepjes doornstruiken of hagen met doornstruiken als Sleedoorn, Braam of Meidoorn. Van belang is een ruime aanwezigheid van grote insecten tijdens de hele broedcyclus.

In 2010 werden op meerdere plaatsen in Brabant Grauwe klauwieren waargenomen. Er broedden twee paar in het oostelijk deel van het Banisveld en daarnaast waren er territoria bij Vliegveld Welschap en in het gebied de Maashorst bij Uden.

December 2010

Jan van Rijsewijk Vogelquiz.

Het tijdstip en de weersomstandigheden waren het gevolg van een kleine opkomst op deze ledenvergadering. Dolf, Peter, Cees, Peer, Hans en Jan v. R. waren aanwezig. Met een klein groepje is het heerlijk keuvelen over allerlei zaken. Zeker als Peer en Dolf met elkaar in discussie geraken is het kostelijk daar naar te luisteren. Jan zou een vogelquiz geven. Vanwege het geringe aantal aanwezige maar zeker ook vanwege het gemis van geluidsboxen houden we deze quiz tegoed.

Januari 2011

Jan van Diermen: De wespendif.

Deze avond bracht ons een andere lezing als die we gewend zijn. Eigenlijk luidde de titel van de lezing 'Effect van broedstadium en broedsucces op ruimtegebruik en territorialiteit' en gaf hiermee al aan dat het wetenschappelijke kost zou worden; ipv mooie plaatjes van wespendifeën kregen we de hele avond landkaartjes met enorme aantal stippen en lijntjes voorgeschoteld.

De lezing begon om kwart over acht (Brabants kwartiertje) en eindigde om half twaalf! Ondanks dat de lezinghouder nog met de trein naar Zutphen moest nam deze alle tijd om ons voor te lichten. Na zijn studie op de kunstacademie in Den Bosch is Jan via een 'sperwerstudie' in West-Brabant bij de provincie Gelderland gaan werken en volgt nu al jaren wespendifeën op de Veluwe. Dat gebeurt dmv van een gps solar volgsysteem die op de rug van mannetjes wespendifeën is bevestigd. Het apparaatje heeft 4 MB opslaggeheugen, weegt 12/18 gram en wordt gevoed door zonne-energie. De vogels hebben er totaal geen last van maar zorgen op deze manier voor tal van gegevens. In de drie jaar dat ze gevolgd worden is er al veel duidelijk geworden over locaties en het vlieggedrag. Het enige nadeel van het apparaatje is dat in de broedtijd de energie te weinig wordt aangemaakt door het broeden in de schaduwrijke bomen. Wespendifeën kennen een verdeelde broedzorg. Er zitten volgens Jan 100 paartjes wespendifeën op de Veluwe waarvan de helft broedt. Grote insecten zoals bijen, wespen en hommels, maar ook larven vormen het belangrijkste voedsel van de wespendif. Bij gebrek aan insecten jaagt de vogel ook op kleine dieren. De wespendif is een schuwe vogel die zich maar zelden laat zien of horen. De vogel verraad zijn aanwezigheid in een gebied vaak door de restanten van uitgegraven wespennesten.

Ook kregen we een overzicht te zien van de jaarlijkse trek naar het zuiden. Doordat vogels met het solar volgsysteem zijn uitgerust zijn de routes prachtig te volgen. Ja, nu ook weer landkaarten met veel stippen en lijntjes. Maar doordat Jan van Diermen het allemaal zeer boeiend kon overbrengen was de avond zo voorbij. Geen tijd meer voor de vergadering!

Februari 2011

Jan van Rijsewijk Vogelquiz.

Deze vergadering kende geen lezinghouder. Daarom was mij gevraagd de vogelquiz van december te tonen. Eerst moesten er nog wat agendapunten besproken worden o.a. over het digitaal uitbrengen van deze Peregrijn. Van de 15 aanwezige personen waren er 4 die liever nog het boekje zouden willen behouden. Enigszins begrijpelijk omdat het moeilijker wordt andere vogelwerkgroepen, instellingen en bibliotheken te bereiken. Maar; géén kosten meer van drukwerk, géén portokosten meer, milieuvriendelijker, betere fotoweergave en actuelere onderwerpen zijn allemaal zaken die de doorslag gaven om deze weg in te slaan.

En de vogelquiz? 50 Vogelsoorten al dan niet met geluid werden getoond in een powerpointpresentatie. Leuk en toch ook leerzaam! En dat op het laatst de ganzen op hol sloegen deerden niemand.

polenreis

Het bestuur nodigt alle leden uit om mee te gaan met een vogelreis naar Polen.
De reis is van zaterdag t/m zondag (9 dagen).

De volgende twee weken behoren tot de mogelijkheden:
-30 april t/m 8 mei
-28 mei t/m 5 juni

Het plan is te vliegen van Amsterdam naar Warschau. Kosten hiervoor zijn ca. € 175,-. In Warschau zal een busje worden gehuurd. Totale kosten hiervoor zijn ca. € 1000,-. De verwachting is dat de totale kosten per persoon rond de € 800,- zullen bedragen.

Het doel van de reis is het bezoeken van het beekdal van de Briebza met soorten als schreeuwend, waterrietzanger, poelsnip en vele andere soorten. Er zijn maar liefst 176 soorten broedvogels, maar ook de eland, de bever en de otter komen nog veel voor. Zelfs de wolf is niet uit het gebied verdreven.

Daarnaast zullen we het oerbos van Bialowieza bezoeken. De Russische Tsaar vertoefde hier graag om te jagen en hij duldde niets en niemand in zijn jachtgebied. Juist daarom is dit bos aan de kapwoede van de mens ontsnapt. Bosontwikkeling is hier nauwelijks verstoord en men vindt er bomen in alle soorten en maten, staand, hangend, liggend, dood en levend. Door de grote diversiteit voelen zeer veel vogelsoorten zich hier thuis. Hier komen nog wisenten voor, maar ook veel broedvogels. Beide gebieden liggen in Oost-Polen.

Heb je interesse dan moet je je **vóór 5 maart** opgeven bij Marcel of Wiel, en uiteraard tevens vermelden welke week je kunt.

Het bestuur.

Kramsvogel (*Turdus pilaris*, Fieldfare)
vanmiddag tussen gras en bladeren op zoek naar iets eetbaars.
De oranje kleur op de borst is vrij flets, waarschijnlijk een jonge vogel.
Volwassen kramsvogels zijn nauwelijks uit elkaar te houden, vrouwen hebben een iets langere staart dan mannen, in het veld niet te zien. (Tekst en foto Adri de Groot).

uilen

Een nieuw tijdschrift met de naam UILEN is verschenen. Diversen landelijke uilenwerkgroepen, waaronder Stone, hebben hun krachten gebundeld en presenteren zich in dit fraai vormgegeven uilenblad. Kerkuil, oehoe, bosuil, ruigpootuil, ransuil en de steenuil komen in het eerste nummer aan bod.

Een blad voor zowel de vrijwilliger als de professional die met uilen bezig is en ieder die in uilen is geïnteresseerd. Levenswijzen, onderzoeken en resultaten zijn veelbesproken onderwerpen. Er is de mogelijkheid om een abonnement te nemen voor slechts €7.50 per jaar. Belangstellenden voor dit abonnement sturen een mail naar uilen@steenuil.nl onder vermelding van 'UILEN 2011' en je naam en postadres.

Vogels in Brabant

MIDDELSTE BONTE SPECHTEN IN NOORD-BRABANT

Het seizoen is al aardig dichtbij aan het komen en het regent momenteel Middelste Bonte Spechten in Brabant (zie kaartje). Daarom bij dezen een hernieuwde oproep om op zoek te gaan naar de soort.

Belangrijk om te melden is dat SOVON de interpretatieregels (weer eens) heeft aangepast.

Oude regel was:

2 waarnemingen waarvan één na 1 maart en voor 20 juni

Nieuwe regel wordt:

voor losse individuen: 2 waarnemingen waarvan één tussen 15 apr en 20 juni

voor paren, territoriale waarnemingen of nestindicatie: één waarneming na 1 maart en voor 20 juni.

Daarmee wordt het enerzijds gemakkelijker (je hebt namelijk maar één goede waarneming nodig), maar anderzijds ook moeilijker (het moet namelijk wel minimaal een paartje of territoriale waarneming betreffen) en losse exemplaren bevestigen na 15 april is ook niet zo gemakkelijk, dan kunnen ze namelijk erg onvindbaar zijn. Gelukkig geeft SOVON niet aan wat ze onder territoriale waarnemingen verstaan. Bij Middelste Bonte Spechten (en de meeste andere spechten ook) zijn de bij ons bekende territoriale gedragingen (gaaien bij Mibo, roffel bij Klebo en Grobo, lach bij Groene en Zwarte) namelijk helemaal niet zo territoriaal. Het is meer zgn. "advertising". Echt territoriaal gedrag, waarbij ze andere spechten of andere vogels en predatoren wegjagen wordt meestal niet als zodanig onderkent.

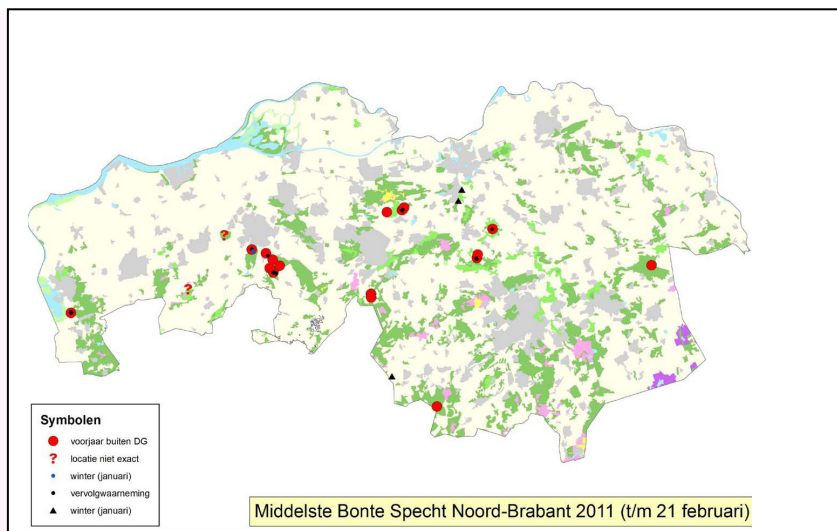
Bij de Middelste Bonte Specht mag je dus meer gedragingen territoriaal noemen dan alleen het gaaien!!!

Laten we met elkaar afspreken dat we ook uitgebreide gewone roepessies (bik-bek-bek) en overduidelijk enthousiast geroep en gekrijs tot deze gedragingen rekenen. **Het is dus zaak goed te noteren wat je ziet en hoort!!!! (het soort geluid, achtervolgingsvluchten van meerdere individuen en nestinspectie)**

Voor de zekerheid stuur ik twee door mij opgenomen mp3's mee van rustige gaaienroep en gewone roep. Deze zijn goed te gebruiken om de soort eventueel te lokken. Ook op de geluidenserie van Schulze staan goed bruikbare geluiden (o.a. gaaienroep vanaf seconde 30 op "gesang"-opname). Tenslotte verwijs ik naar de website http://www.brabantsevogels.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=52:mibo_han_dleiding8&catid=1:vib_projecten&Itemid=54#geluiden, waar enkele bruikbare geluiden op te halen zijn.

Een extra puntje van aandacht zijn de zogenaamde "bijsoorten". Met de Matkop gaat het steeds slechter en misschien dan we hier nog eens een keer een apart project van maken. Appelvink, Kleine Bonte Specht en Zwarte Specht blijven leuke noteersoorten.

De echte schaarse jongens zijn ook de moeite waard, maar vergen nauwkeurige determinatie, beschrijving en liefst ook bewijsmateriaal (geluid of foto). Ik doel dan op **Glanskop** (waarnemingen bij Vught, De Wamberg en het noordoostelijk deel van de provincie bij Cuijk en Grave) en **Taiga/Kortsnavelboomkruiper** (inmiddels waarnemingen in 't Sang, in De Pan (Sterksel) en in De Brand (2 locaties)). Zeker gezien de discussies over het voorkomen van Glanskoppen in Brabant (o.a. door Hidde Bult) en voor Taiga/Kortsnavelboomkruiper het verhaal op het forum van Waarneming.nl (Frank Neijts) blijven dit helaas harde ornithologische noten om te kraken.

Puntsgewijs de delen van Brabant volgend:

-Brabantse Wal

Hier zit al vanaf 8 januari een man op Mattenburgh-west. Helaas nog geen waarnemingen van de Wouwse Plantage (vorig jaar eenmalig in februari). Ook werd vorig jaar een Mibo gezien bij Zwaluwweer/Zwarte Duin (Ossendrecht), in niet zo geschikt biotoop.

-gemeente Zundert

Een mannetje op 16 februari bij het Trappistenklooster (John Frijters) in niet zo geschikt biotoop, misschien afkomstig van De Moeren of Pannenhoeft? Vorig jaar was er in juni een melding van de omgeving van de Oude Buisse Heide. John Frijters heeft aangegeven Wallsteyn en Oude Buisse Heide in de gaten te houden.

-Breda, Chaam, Ulvenhout

Een drukke bedoening, mede door de inspanningen van Huub Don en John Frijters. Nieuwe locaties Luchtenburg, Valkenberg, Ulvenhoutse Bos, landgoed Anneville en Mastbos!!!! John heeft aangegeven i.i.g. regelmatig in het Liesbos te komen. Huub houdt Ulvenhoutse Bos en de landgoederen van Chaam in de gaten (maar daar komen gezien de waarnemingen wel meer mensen).

-Drunense Duinen/De Brand

Nog geen waarnemingen bij Plantloon, maar wel in juli en oktober 2010 bij camping De Klinkert. Volgens de waarnemer van juli heeft de soort daar in 2010 zelfs in de omgeving gebroed!! In De Brand is het jaar ook goed begonnen, met tenminste 2 paar in de Oude Tiend, en een waarneming in de 1e Klamp (en ik hoor zojuist van een waarneming in de Nieuwe Tiend-zuid. Voor zover ik weet gaat Kees Kraneveld Plantloon doen (en Achterste Hoeven?) en Jan van Rijsewijk de Eerste Klamp. Frans van Erve doet grote delen van De Brand tijdens zijn roofvogelrondes.

-Kampina

Nog geen berichten.

-Veldersbos/Heerenbeek

De eerste aarzelende meldingen komen uit dit gebied binnen, terwijl het gezien de resultaten van vorig jaar toch moet reutelen van de Mibo's. Misschien is het een goed plan om een keer een simultaantelling te organiseren!!

-Geelders

Ook hier eindelijk weer eens serieuze meldingen.

-ruime omgeving van Vught

Diverse meldingen van een viertal locaties in het najaar 2010 en januari 2011. Benieuwd wat daar van overblijft.

-Wijboschbroek

Eindelijk een waarneming in dit gebied (november 2010). Blijkbaar heeft ook hier nieuwe aanvoer plaatsgehad. Ook dit jaar gaat Jan van Diermen weer samen met anderen deze hoek in de gaten houden.

-Stippelberg

Ook hier een eerste serieuze waarneming in februari (Anton Sijbers), na de onzekere in juli 2010 alhier.

-Gorp en Rovert

Ook hier heeft John uitgehaald met waarnemingen op twee locaties (heel misschien dezelfde). In dit gebied overlappen de wergebieden van VWG De Kempen en VWG Midden-Brabant elkaar. Misschien even overleggen wie het daar in de gaten gaat houden??

-De Kempen

Voorlopig één locatie (bosw. De Kempen, Goorloop). Een niet zo geschikte locatie, met maar een paar geschikte plekje, maar volgens de analen was er in juli 2003 hier ook al eens een waarneming!! Het kan bijna niet anders dat de andere delen van De Kempen ook hun deel van de duidelijke influx hebben gehad.

Zend dit mailtje ook naar andere Mibo-enthousiastelingen in je kennissenkring. Indien je kaartmateriaal nodig hebt om gebieden af te lopen dan kan daar voor gezorgd worden.

Groeten

en op naar een nieuw recordjaar

Ruud van Dongen
Henk Sierdsema

het jaar van sovonvogelbescherming

2011 uitgroepen tot het jaar van de boerenzwaluw...

Op de website van
Sovon kun je lezen
wat de plannen zijn
en hoe je kunt
bijdragen om het
Jaar van de
Boerenzwaluw
tot een succes te maken!

www.sovon.nl

Word jij ook zo vrolijk bij het zien van de eerste boerenzwaluw? Begrijpelijk! Boerenzwaluwen zijn immers de boodschappers van de lente en zijn met hun sierlijke vluchten prachtig om te zien. Bovendien zijn ze altijd in de buurt van mensen te vinden. Helaas gaat het niet goed met de boerenzwaluw. De soort staat als 'gevoelig op de Rode Lijst door een afname van 50-75% in de afgelopen 40 jaar. Hoe dat precies komt en welke maatregelen effectief zijn is nog niet goed bekend. Vogelbescherming Nederland en SOVON Vogelonderzoek hebben daarom 2011 uitgroepen tot het Jaar van de Boerenzwaluw. Samen met waarnemers, boeren en buitenlui willen we meer te weten komen om de soort echt goed te kunnen beschermen. En daar waar het kan, alvast maatregelen te nemen die de Boerenzwaluw helpen. Doe mee met het Jaar van de Boerenzwaluw!

De aarde één groot Paradijs

Nog in 1998 schreef de Tilburgse publicist Ed Schilders in zijn column (zie inhoud 'Het Paradijs van Goropius Becanus') in het "*Brabants Dagblad*" dat het Paradijs niet in Gorp gelegen kan hebben maar in Tilburg, nog wel op de Heuvel. Hij toont dit als volgt aan. Eva komt van 'eu-val', wat betekent 'de val van het woord'. Adam en Eva hadden immers beloofd dat ze niet van de verboden vrucht zouden eten, maar ze braken hun woord. Dit heet meestal een 'zondeval'. Later werd eu-val verbasterd tot 'euvel' - namelijk het euvel van de zondeval - en eeuwen later werd dat 'heuvel', de heuvel waar de eerste mensen hun woord braken. Natuurlijk meent Schilders dit niet serieus, hij wil er enkel op wijzen dat "*het aards paradijs dient te liggen waar je woont.*" Dat mensen overal ter wereld en door alle tijden heen het Paradijs in eigen omgeving zochten, is in principe niet verkeerd. Sterker nog, het niet langer (h)erkennen van de eigen omgeving als een Paradijs kan duiden op een negatieve tendens; op een verloedering van het landschap, waarin het niet langer goed toeven is. Zo bezien kunnen er niet genoeg Paradijs-claims opklinken. Eens was de aarde één groot Paradijs met overal Gods wonderen zichtbaar, tastbaar en voelbaar. De restauratie van zo'n toestand is in wezen het streven van de natuurbeschermingsbeweging.

Ondanks de grijze lucht zijn de landschappen feeëriek. Dieren hebben het erg moeilijk. Gisteren niet op stap geweest, vandaag wel maar wat is het stil in de bevroren en besneeuwde polders! (Tekst en foto Adri de Groot)

verslaggierzwaluwwerkgroepoisterwijkhannienilsengerardvanderkaa
achter de lamellen in de toren bevinden zich nu broedruimtes voor de gierzwaluw en overnachtingsmogelijkheden voor de vleermuis....

Een bijzonder project op een bijzondere plaats

Medio 2009 valt Oisterwijk de twijfelachtige eer te beurt een prijs in de wacht te slepen voor de lelijkste plek in Noord-Brabant: het KVL terrein, in Oisterwijk beter bekend als de oude leerfabriek. Een aantal gebouwen op dit terrein, waaronder het ketelhuis met de machinekamer, is rijksmonument. Het gewonnen bedrag zal gebruikt worden om de buitenkant van het ketelhuis te restaureren. De uiteindelijke bestemming van het gebouw is nog niet bekend. Wel is er een groep actief om het ketelhuis met de stoomketel erin voor het nageslacht te behouden.

Wij als gierzwaluwwerkgroep zien in het gebouw, of beter gezegd in de toren ervan, ook wel mogelijkheden maar dan als toekomstige broedruimte voor de gierzwaluw. Eind oktober 2010 hebben we een afspraak bij de gemeente Oisterwijk met projectleider Ad van Esch en krijgen we toestemming om broedgelegenheid te creëren in de toren. Het gebouw staat in de steigers, dus het beste is om meteen aan de slag te gaan. Dit leidt tot hectische activiteit. Er wordt volop overlegd, gerekend en getekend waar de invliegopeningen moeten komen en op 8 november is het dan zover, we kunnen beginnen. Gelukkig krijgen we hulp van VB Betonboringen uit Nistelrode die 31 gaten boort door de 35 cm dikke muur. Aan de buitenkant met een doorsnede van 5 cm, binnen is dit zelfs 10 cm. Ook worden er invliegopeningen gemaakt voor vleermuizen.

Gelukkig krijgen we hulp van VB Betonboringen uit Nistelrode die 31 gaten boort door de 35 cm dikke muur. Aan de buitenkant met een doorsnede van 5 cm, binnen is dit zelfs 10 cm. Ook worden er invliegopeningen gemaakt voor vleermuizen.

Er worden 31 kasten waterpas opgehangen, elektriciteit wordt aangelegd, met tussendoor ook nog tijd voor koffie.

En dan kunnen wij zelf aan het werk. Onze eerste klus is het schoonmaken van de toren. De afgelopen jaren hebben vogels, voornamelijk duiven, hier hun stekkie gehad en er ligt een dikke laag duivenmest en nestmateriaal. Emmer na emmer wordt volgescheppt, via touwen naar beneden getransporteerd en daar met kruiwagens verder weggebracht. Een hele middag werk voor 7 personen. Er worden 31 kasten waterpas opgehangen, elektriciteit wordt aangelegd, met tussendoor ook nog tijd voor koffie.

De muren van het torentje zijn massief met uitzondering van de gemetselde panelen in de nissen, dit zijn spouwmuern. Daarom worden pvc-buizen op maat gemaakt en opgeruwd om deze vervolgens in de boorgaten te plaatsen. Zo kunnen de gierwaluwen straks veilig door de invliegopeningen lopen zonder in de spouw terecht te komen. Ook worden de kasten voorzien van nestmateriaal.

En nu maar hopen dat de gierwaluwen deze broedplaatsen weten te vinden. De ligging is gunstig want zowel in de naburige wijk Den Herd/Den Deel als bij de brandweertoren broeden al gierwaluwen. Bovendien zullen we in het voorjaar zeker gebruik gaan maken van lokgeluiden. Maar het blijft afwachten.

Het ketelhuis nu.

Kozijnen zijn gerestaureerd, muren opnieuw opgemetseld, het dak is vervangen en voorzien van zinken kappen, kapotte ramen zijn voorzien van glas, nieuwe goten zijn aangebracht en aan de voorkant van de machinekamer zijn twee hoge houten deuren geplaatst. Alles is zoveel mogelijk naar het origineel hersteld. Met één uitzondering: achter de lamellen in de toren bevinden zich nu broedruimtes voor de gierwaluw en overnachtingsmogelijkheden voor de vleermuis.

agenda maart/april/mei

Maandag 14 maart a.s. zal op het Provinciehuis Den Bosch de jaarlijkse avond weidevogelbescherming gehouden worden. Dit jaar staat de avond in het teken van akkervogels. Er wordt gestart met een terugblik op het weidevogelseizoen 2010 en de projecten die uitgevoerd zijn. Veldleeuwerikenspecialist Henk- Jan Ottens gaat vervolgens in op de bescherming van akkervogels. Iets wat dit jaar in Brabant volop uitvoering zal krijgen. Commissaris van de Koningin Van de Donk zal de avond feestelijk afsluiten met de uitreiking van de oorkonde voor het initiatief van het jaar! Tenslotte zal aandacht uitgaan naar het Jaar van de boerenwaluw en het nieuwe Weidevogelboek van Astrid Kant. Gezellig, informatief, een hapje, een drankje, kortom reserveer de avond vanaf 19:00 alvast in de agenda's! Alle geïnteresseerden zijn op deze avond van harte uitgenodigd.

Dinsdag 29 maart jaarvergadering

Donderdag 7 april organiseert Steenuilenwerkgroep Oosterwijk (IVN) en LNHM een avond die in het teken staat van de kerkuil. Niet minder dan kerkuilenicoon Johan de Jong verzorgt die avond een kerkuilenlezing. Toegang is gratis en het begint om 20.00u. Plaats is Gastenbosch, Kastanjelaan 17, 5268 CA te Helvoirt.

Woensdag 13 april zal de provinciale jaaravond uilenbescherming worden gehouden. Noteer deze datum dus vast in de agenda's! Dit jaar staat onder andere een interactieve roofvogelquiz van Nico de Haan op het programma! De uitnodiging met het programma volgt nog. Zoals ieder jaar zijn alle geïnteresseerden in uilenbescherming van harte welkom.

Dinsdag 26 april ledenvergadering

Dinsdag 31 mei ledenvergadering

Laatste week van mei verschijnt Peregrijn-lente 2011. Tot dan kun je kopij opsturen naar jmvanrijsewijk@home.nl

desteenuiljanvanrijsewijk

het is nu afwachten of de stijging van het aantal broedsels doorzet....

Het is een rustig najaar geweest. De nestkasten die we na de broedcontrole van 2010 nog niet hadden kunnen schoonmaken hebben we alsnog nagekeken. Eén kast hebben we gerepareerd en op een enkele locatie is een nieuwe kast gehangen. Het is nu afwachten of de stijging, die we hebben mogen constateren, doorzet. Eén ding is zeker: De uiltjes zijn de strenge winter van 2009/2010 goed doorgekomen gezien het aantal broedsels afgelopen zomer.

Niet overal in ons werkgebied (Udenhout) is echter vooruitgang te zien. In **Helvoirt** worden wel geluiden gehoord dus er zitten steenuilen. De territoriumroep is er nog niet waargenomen. Het wachten is nog steeds op het eerste broedsel. **Biezenmortel** gaf een zelfde beeld als vorig jaar. 2 vrije broedsels met 4 uitgevlogen jongen. Nog geen broedsels in de kasten. **Berkel-Enschot** had een terugval. Gebied de Brem en omgeving gaf vorig jaar een veelbelovend beeld maar de steenuilen lieten dit jaar, op 1 broedsel na, verstek gaan. Als dat ene broedsel dan ook achteraf nog mislukt, blijft er niet veel over. Wat zou de oorzaak geweest kunnen zijn van het verongelukken van de jongen? Afwachten wat de uitzetuien in Moerenburg doen.

Udenhout zit dus na 7 jaar bescherming in de lift. Of dat zo blijft moet je nog even afwachten. In aangrenzende gebieden van 2 vaste territoria zitten nu ook uilen, mede dank zij het hangen van kasten in die omgeving! Totaal 5 broedsels in kasten en 5 vrije broedgevallen. Prachtig was het nest op een boerenerf in de Loonsemolenstraat met 5 kernegezonde jongen. Dat moet toch voor verdere uitbreiding zorgen zou je zeggen!

Samenvattend: 7x kasten broedsels/7x vrije broedsels/ 19x met zekerheid uitgevlogen jongen.

Wij weten allemaal dat Gerard, na vele jaren noeste arbeid, afscheid heeft genomen van zijn kerkuil. Zijn passie ligt nu helemaal bij de gierzwaluw! Het werk voor de kerkuil moest worden overgenomen. Daarom is besloten dat wij als groep de kerkuilcontroles overnemen in ons gebied. Dat houdt in dat je de kasten onderhoud en in het broedseizoen de broedsels bekijkt en gegevens naar Brabants Landschap verstuurt. Het ringen wordt door ons niet gedaan. Steenuilen en kerkuilen houden van hetzelfde biotoop en kunnen goed naast elkaar leven. Het komt voor dat in ons werkgebied beide uilensoorten op één erf voorkomen.

uitzettenvanuilenbertdekort

het is een gezellige bezigheid met beide dames op pad te gaan, maar geef ze niet te gauw één vinger want....

Heeft het zin om pullen van uilen terug te plaatsen in de natuur nadat ze bij een asiel zijn aangemeld, en met de hand zijn grootgebracht? Deze discussie loopt al jaren, en er zijn voor- en tegenstanders. Het ringen van deze uilen, en dat geldt voor alle asielvogels, wordt door de Nederlandse ringcentrale niet verboden maar er wordt door de ringcentrale een beleid gehanteerd. Er mogen asielvogels geringd worden als de ringer er voor 200% van overtuigd is dat de betreffende vogel kernegezond is en een goede kans maakt om, eenmaal losgelaten, in de vrije natuur te overleven. Vele ervaringen bij de ringcentrale hebben geleerd dat in vrijheid gestelde, geringde, asielvogels relatief veel werk bezorgen. Bovendien wordt bij elk onderzoek, waarbij gebruik wordt gemaakt van ring- en terugmeldgegevens van vogels, de meldingen van asielvogels onmiddellijk terzijde gelegd omdat die niet representatief zijn voor wilde, onbeïnvloede, vogels.

Toch wordt de ringcentrale regelmatig benaderd door diverse asielhouders, Vogelbescherming en herhaaldelijk, door de Werkgroep Asielvogels. Zo werd ook ik als ringer benaderd door de coördinator van de Oisterwijkse steenuilen Werkgroep Oisterwijk, Anita Van Dooren. Een gedreven persoonlijkheid, vooral als het om de natuur gaat, en zeker het steenuiltje waar ze dol op is. Ze had een plan bedacht om de steenuilen, welke in het asiel waren opgefokt, een goede kans te geven om in de natuur op eigen benen te staan. Om e.e.a. te kunnen volgen moest bij de uilen wel een herkenbaar merk worden aangebracht, en wat is dan nog mooier dan een ringmerk. Ik besloot mijn medewerking te geven en ringde enkele steenuilen die werden uitgezet. De steenuilen werden nadat ze geringd waren, in steenuilenkasten op diverse plaatsen uitgezet. Waarbij de kasten met gaas waren afgesloten zodat het uiltje kon wennen aan de omgeving. Dagelijks werden de uilen van voedsel voorzien, en na een dag of vijf werd het gaas verwijderd.

Wel bleef dagelijks voedsel in de kast gelegd, wat geleidelijk werd afgebouwd. De meeste uilen bleven in de omgeving van de nestkasten, en bezochten ook weer hun toegewezen woning. Ook kwamen de uilen in contact met soortgenoten, en konden zich zo ontwikkelen in het jagen op prooi. Van de uitgezette steenuilen zijn er tot broeden gekomen. Na dat succes klopte Anita en haar uilenvriendin Cristien, weer bij me aan om dezelfde proef te doen met bosuilen en kerkuilen. Dus we trokken er weer op uit. Ons eerste doel de Kampina waar hopelijk een drietal bosuilenkasten beschikbaar waren. De eerste kast bleek al een bewoner te huisvesten. Bij de tweede kon met succes een uil worden geplaatst. Toen de derde kast die vrij hoog in een populier geplaatst was. Maar met onze uitgeschoven ladder geen probleem. Ik opende de schuif aan de zijkant van de kast om eventueel oud nestel en dergelijke te verwijderen. Een volgepropte kast met allerlei nestmateriaal, vermoedelijk door een eekhoorn naar binnen gebracht, was de eerste aanblik. Toen vlogen een 3-tal hommeltjes naar buiten. Wat te doen? Nou dat werd snel duidelijk toen een tiental hoornaars mij hoog staande op de ladder me te lijf gingen.

In sneltempo naar beneden, maar een viertal steken kon ik niet ontwijken. Drie in een arm en een boven de wenkbrauw, met gevolg een stekende hoofdpijn die nog verergerd werd toen Cristien een bevroren kuiken, (goedbedoeld) er op drukte om de pijn te verlichten. De andere zo vrolijke dames, Anita met de grote pretoogjes en Cristien met haar schalkse lach, werden opmerkelijk stil. Ze waren toch een beetje bezorgd, om mij? of omdat het uitzettingsprogramma in de war dreigde te lopen. Laten we maar van het eerste uitgaan. Na een half uurtje vertraging konden we onze weg vervolgen. Gelukkig kon het verdere programma probleemloos worden afgewerkt. Totaal werden in 2010 op deze wijze: 14 bosuilen, 6 kerkuilen, 19 steenuilen uitgezet. Ook 2 ransuilen werden in een geschikt biotoop aan de natuur toevertrouwd. Nu is het afwachten wat er van de uilen terecht komt. Tot op heden is slechts één steenuil teruggemeld als verkeerslachtoffer. We wachten het verdere verloop rustig af. O ja nog een opmerking: het is een gezellige bezigheid met beide dames op pad te gaan, maar geef ze niet te gauw één vinger want...juist ja!

vogeldagboek Kadride groot

en zo is geleidelijk **Vogeldagboek** ontstaan....

Alle vogelfoto's in deze Peregrijn zijn gemaakt door Adri de Groot. Al jaren houdt Adri een dagboek bij over alles wat hij meemaakt in de natuur. Via de mail stuurt hij met regelmaat vogelfoto's met bijschrift. Je kunt je aanmelden om hier deelgenoot van te zijn. Je krijgt dus niet alleen mooie plaatjes te zien maar de bijbehorende tekst is ook erg leerzaam. Hijzelf zegt hierover:

"Mijn belangstelling voor alles wat groeit en bloeit, kreeg in 1999 een extra dimensie. Door ziekte (sinds 1996) niet meer in staat te werken, ging ik naar buiten, de rust en de ruimte van het vrije veld zoekend. 'Vogelen' deed ik mijn hele leven al een beetje, maar er ging een nieuwe (vogel)wereld voor me open nadat ik een telescoop had gekocht.

*In september 1999 ben ik begonnen notities te maken van mijn tochtjes in de natuur, over vogels, beestjes en bloemen. Mijn verhaaltjes schreef ik op in een dagboek. Geïnteresseerde natuurliefhebbers vroegen me die stukjes via e-mail toe te sturen. Steeds meer verzoeken kreeg ik en zo is geleidelijk **Vogeldagboek** ontstaan. Medio 2000 kocht ik een videocamera om **Vogeldagboek** illustratief te ondersteunen. Begin 2002 ben ik met digitaal fotograferen begonnen, waarbij ik mijn telescoop als 'super-telelens' gebruikte (digiscoping). Eind 2006 ben ik overgestapt op een spiegelreflexcamera en begon het 'echte' fotograferen.*

Door een ernstige paniekstoornis als gevolg van een tweede-generatiesyndroom en door energiegebrek blijft mijn gegrasduin voornamelijk beperkt tot het gebied tussen de Starrevaart (Leidschendam-Voorburg) en het Spookverlaat (bij Alphen a/d Rijn), met uitstapjes naar mijn geboortestreek de Alblasserwaard en soms naar andere prachtige en boeiende natuurgebieden elders in ons land".

Voor meer informatie

www.vogeldagboek.nl

Patrijzen zijn onthaaste vogels: als in een vertraagde film bewegen ze zich, pikken ze aan het gras en de zaadjes, en als er een sperwer overkomt, drukken ze zich als één man traag tegen de grond, bijna onzichtbaar zijn ze dan. Het zijn vogels die liever niet opvallen, maar ik vind ze opvallend mooi! (Tekst en foto Adri de Groot)

Oktober

Houben: Gedwongen verkoop Brabantse natuur niet acceptabel

Oud-commissaris van de koningin Frank Houben vindt het 'onaanvaardbaar' dat Staatsbosbeheer wordt gedwongen onder meer houtwallen en bosjes in Noordoost Brabant te verkopen.

"Deze landschapselementen zijn destijds beschermd tegen de ruilverkaveling. Ik kan mij niet voorstellen dat die nu in de uitverkoop worden gedaan. Het gaat om cultureel erfgoed, net als schilderijen in een museum". Op last van het kabinet moet vanwege de bezuinigingen Staatsbosbeheer 15.000 ha van zijn nationale bezit buiten de EHS verkopen. De Brabantse bosjes liggen verspreid in agrarisch gebied. De EHS bestaat uit de grotere natuurgebieden plus aanpalende landbouwgronden. Houben maakt zich grote zorgen over de aangekondigde bezuinigingen. De oud-commissaris zegt erop te vertrouwen dat het provincie bestuur van Brabant blijft investeren in ecologie om de balans met de economie in stand te houden. "Daar is in de jaren negentig in Brabant Manifest de basis voor gelegd".

November

Contracten natuur worden nageleefd

"Getekende contracten voor aankoop van natuurgronden worden door de overheid nagekomen. Daar hoeft niemand wakker van te liggen". De provincie Noord-Brabant gaat door met aankopen in belangrijke natuurgebieden die zij financiert met een geldlening van in totaal 70 miljoen euro bij het nationaal groenfonds". Dat verklaart de Brabantse gedeputeerde van ecologie Peter van Vugt naar aanleiding van het

gesprek dat staatssecretaris Bleker had gehad met de gezamenlijke provincies.

Onzeker blijft wat er verder gaat gebeuren met de robuuste ecologische verbandszone langs de Beerze die zich uitstrekt tot aan de Belgische grens tot aan Den Bosch. Van Vugt: "Nu het kabinet in ieder geval daar geen geld meer aan besteedt, moeten wij bezien op welke manier dat valt op te lossen". Van de 1100 ha landbouwgrond die voor het Beerze project moesten worden aangekocht zijn inmiddels 250 ha in overheidshanden.

Januari

Woelen en slurpen in de watergangen van de Brand

De klus is bijna geklaard: de baggerboot in de Kasteelloop is deze dagen aan zijn laatste modderige werk bezig. Aannemer Kurstjens uit Hedel woelt en slurpt met een snijkopzuiger het slib van de bodem. Zoals dat eerder ook in de Zandleij en de Zandkantse Leij gebeurde. De sanering van de bodems van de watergangen in natuurgebied De Brand begon afgelopen najaar. De erfenis van vroegere lozingen door de Tilburgse textielindustrie wordt in opdracht van waterschap De Dommel opgeruimd, zodat de natuur zich daar kan herstellen.

Januari

Faunabrug bij Loon op Zand wordt smaller

Het toekomstige wildviaduct bij Loon op Zand wordt niet 50 maar 40 meter breed. Het provinciebestuur heeft dat besloten. In Brabant staan vier grote faunapassages op stapel. In het kader van provinciale bezuinigingen zijn die onder de loep genomen. Op het totaal van 19,8 miljoen euro aan provinciale investeringen gaat de provincie 2 miljoen korten o.a. door het

versmallen van het viaduct in Loon op Zand. "Daarmee verliest het niet wezenlijk aan functionaliteit", zegt gedeputeerde Peter van Vugt (VVD ecologie).

Januari

Bijna 100 dassen in duinen

Op één na 100 dassen telde Vlijmenaar Bert van Opzeeland (Dassenwerkgroep) het afgelopen jaar in en rond de Loonse en Drunense duinen. De dassenpopulatie nam daar opnieuw toe. Deze keer met 16 exemplaren. In elf jaar heeft de das zich een eigen plek toegeëigend in de duinen en omgeving. In totaal 32 burchten groeven de nachtdieren de afgelopen jaren. Daarvan zijn er volgens Opzeeland 26 permanent bewoond. In het afgelopen jaar kwamen er drie dassenfamilies bij. Twee onbewoonde burchten werden weer betrokken. In elf burchten werden jongen geboren. Al die successen van de oprukkende das kennen ook een keerzijde. Nog steeds vallen veel verkeersslachtoffers onder deze marterachtigen. In 2010 sneuvelden er zeven in het verkeer en werden twee dood aangetroffen bij een burcht. Nog niet eerder legden zoveel dassen in één jaar het loodje. Daarom pleit van Opzeeland voor nog meer voorzieningen zoals dassentunnels en -rasters. Ook bij de ombouw van de autowegen N261 en N65.

cultuur

met zijn adembenemende camerawerk brengt hij ons heel dicht bij de indonesische samenleving....

Leonard Retel Helmrich

"De Nederlandse documentaire 'Stand van de sterren' van Leonard Retel Helmrich uit Goirle heeft op het Sundance Film Festival in Amerika een prijs gewonnen in de categorie Wereldcinema Documentaire. De film was ook de grote winnaar op het documentairefestival IDFA in Amsterdam".

Stand van de Sterren... drie generaties, één familie, balancerend tussen het oude en nieuwe Indonesië.

Stand van de sterren is het laatste deel van het unieke drieluik over het moderne Indonesië van filmmaker Leonard Retel Helmrich. Met zijn adembenemende camerawerk brengt hij ons heel dicht bij de Indonesische samenleving.

Leonard Retel Helmrich volgde gedurende 12 jaren één en dezelfde Indonesische familie (Sjamsudin) uit de sloppenwijken van Jakarta, wat heeft geresulteerd in het drieluik Stand van de zon, Stand van de maan en Stand van de sterren. Net als in de voorgaande twee delen laat de maker ons in Stand van de sterren de onderliggende patronen van het leven in Indonesië zien. Dit brengt hij zowel letterlijk als symbolisch in beeld. Het Indonesische gezin Sjamsudin is als het ware een microkosmos waarin je de belangrijkste problematiek van het leven in Indonesië terugvindt: corruptie, conflicten tussen religies, gokverslaving, de generatiekloof en het groeiende verschil tussen arm en rijk.

Indonesië is het op drie na grootste land ter wereld en telt tevens de grootste moslimpopulatie van de wereld. Grootmoeder Rumidjah, een belijdend christen, is vanuit het drukke Jakarta bij haar vriendin Tumisah op het platteland gaan wonen. Haar tot moslim bekeerde zoon Bakti heeft de zorg over haar kleinkind Tari op zich genomen. Omdat het opvoeden van zijn nichtje Tari hem zwaar valt, haalt Bakti zijn moeder terug naar de stad.

Tari groeit op in een tijd waarin de jeugd heel open is geworden en ze steekt haar mening niet onder stoelen of banken. Door haar gedrag komt zij regelmatig in conflict met de oudere generaties. Vanwege de problemen die de familie met Tari ondervindt, besluit de oude vrouw in de stad te blijven totdat Tari klaar is met haar middelbare school en aan een universiteit kan gaan studeren. De hele familie ziet in de pientere Tari de enige mogelijkheid om hun eigen status te verhogen en ooit de sloppenwijk van Jakarta te kunnen ontvluchten. Maar dit zorgt ook voor grote spanningen binnen de familie. Bakti verdient met zijn baan als wijkhoofd niet genoeg, waardoor hij als extra bijverdienste vechtvissen traint om mee te gokken.

Terwijl de hele familie er alles aan doet om het collegegeld voor Tari's studie bijeen te sprokkelen, besteedt Tari haar tijd en geld liever aan haar vriendinnen en het nachtleven van Jakarta. Zij komt via haar klasgenoten van de middelbare school in aanraking met het nieuwe rijke Indonesië, dat mijlenver af staat van haar leven in de sloppenwijk.

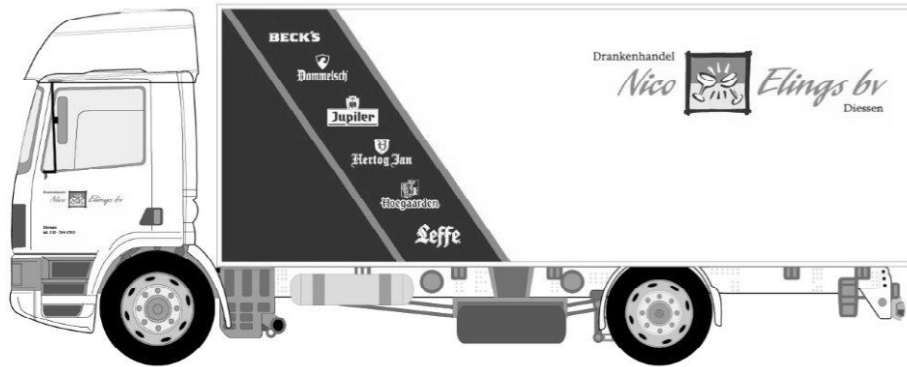

Als je niet veel geld te besteden hebt word je al snel creatief. Let eens op de aandrijving van dit treinstelletje! En gaan ze nu vooruit of achteruit? (Red.)

Voor meer informatie en bv. waar de film te bekijken is ga je naar www.standvandesternen.nl

dankaanonzeadvertentiers!!!!

advertentie

advertentie

Buro Vermeer
administratie ~ & belastingadviesburo

Maatschap Buro Vermeer
Beconnummer 272206

**“Als persoonlijk contact
de doorslag geeft”**

Joannes Lenartzstraat 25
5061 HP Oisterwijk
Postbus 282
5060 AG Oisterwijk

Telefoon 013 – 52 99 310
Telefax 013 – 52 16 827
E-mail: info@burovermeeroisterwijk.nl

advertentie

**TOP
Catering**
Monique van Eindhoven
Trouwlaan 88, 5021WL
Tilburg
tel: 013-5811255
mob: 06-51800619
www.topcatering.nl
info@topcatering.nl

advertentie

*Veelzijdig bureau waar alles draait om
ontwikkeling en verandering
van (mensen in) organisaties*

*Organisatieadvies, consulting en interim
management in:
kinderopvang, peuterspeelzalen en
samenwerkingsverbanden met
basisonderwijs.*

*Wilt u een vrijblijvend gesprek? Neem
dan contact met ons op:*

SOAB

Tel: 013-5286132 / 06-53313947

Email: info@schmitz-oab.nl

Website: www.schmitz-oab.nl: